

Vejledning om sønæring og fartstid

Indhold:

Indledning	2
Fartstid skibsofficerer	2
Sønæringsbeviser skibsofficerer	2
Juniorofficerseksamen	2
Seniorofficerseksamen (Skibsfører).....	3
Seniorofficerseksamen (maskinchef).....	3
Seniorofficerseksamen (skibschef)	3
Fartstid navigatører	3
Sønæringsbeviser navigatører	3
Skibsførereksamen (professionsbachelor)	3
Skibsførereksamen	3
Sætteskipperseksamen	3
Fiskeskipperseksamen af 1. grad	3
Kystskipperseksamen	3
Fiskeskipperseksamen af 3. grad	3
Styrmandseksamen (for voksne erhvervsfolkere og skibsassistenter)	4
Fartstid maskinmestre og skibsmaskinister.....	4
Sønæringsbeviser maskinmestre	4
Maskinmestereksamen (professionsbachelor)	4
Skibsmaskinisteksamen	4
Øvrige bemærkninger herunder erhvervelse og opretholdelse af sønæringsbeviser	4
Skibsofficerer	4
Navigatører.....	5
Maskinmestre	5

Indledning

På given foranledning er det fundet relevant, at informere om reglerne for erhvervelse af sønærings-beviser i forbindelse med uddannelsesforløbet i henholdsvis:

- Juniorofficersuddannelsen,
- Seniorofficersuddannelsen (skibsfører, maskinchef og skibschef),
- Skibsføreruddannelsen (professionsbachelor),
- Skipper og skibsføreruddannelsen,
- Styrmandsuddannelsen (for voksne erhvervsfiskere og skibsassistenter),
- Maskinmesteruddannelsen og
- Maskinistuddannelsen.

Det er en forudsætning for udstedelse af sønæringsbeviser efter bestået eksamen, at vedkommende opfylder fartstidskravet for optagelse på de enkelte uddannelser. Dvs. personer, der er optaget på dispensation eller lignende kan ikke forvente, at få udstedt sønæringsbevis efter endt uddannelse uden supplerende fartstid.

=====

Fartstid skibsofficerer

Studerende, der er omfattet af bekendtgørelsen om skibsofficersuddannelsen, samt studerende der fortsætter skibsofficersuddannelsen i henhold til den oprindelige uddannelsesplan/modulstruktur, skal som minimum optjene 12 måneders effektiv fartstid fordelt på to praktikperioder i søgående handelsskibe¹ med en bruttotonnage på 500 eller derover, hvoraf de 6 måneder skal være erhvervet udenfor kystfart.

Det skal ved en af Søfartsstyrelsen godkendt uddannelsesbog være dokumenteret, at uddannelsen under fartstiden er gennemført med tilfredsstillende resultat.

Hovedparten af fartstiden skal foregå med størst mulig alsidighed på lastførende handelsskibe, og ”Vagtholdsbeviset” skal erhverves i de første 6 måneder af søpraktikken. Praktik til søs skal finde sted i et rederi, der er godkendt af Søfartsstyrelsen.

Med virkning fra august 2007 bortfalder kravet om fartstid som juniorofficer således, at studerende med bestået juniorofficerseksamen - men uden forudgående fartstid som juniorofficer – kan fortsætte direkte på seniorofficersuddannelsen. Dette gælder uanset, hvornår juniorofficers-uddannelsen er påbegyndt/afsluttet.

Sønæringsbeviser skibsofficerer

Juniorofficerseksamen

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som dual skibsofficer (styrmand af 3. grad og vagthavende maskinmester).

---

¹ Et søgående skib er et skib, der anvendes i fart uden for havne, søer eller lignede beskyttede farvande.

Seniorofficerseksamen (Skibsfører)

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som dual skibsofficer (styrmand af 2. grad og vagthavende maskinmester).

Seniorofficerseksamen (maskinchef)

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som dual skibsofficer (skibsmaskinmester af 2. grad og styrmand af 3. grad).

Seniorofficerseksamen (skibschef)

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som dual skibsofficer (skibsmaskinmester af 2. grad og styrmand af 2. grad).

=====

Fartstid navigatører

For at blive optaget på skipper- og skibsførerruddannelsen henvises til kravene om fartstid for udstedelse af sønæringsbevis i bekendtgørelse om kvalifikationskrav til søfarende og fiskere og om sønæringsbeviser.

Sønæringsbeviser navigatører**Skibsførereksamen (professionsbachelor)**

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 2. grad.

Skibsførereksamen

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 2. grad.

Sætteskippereksamen

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 3. grad.

Fiskeskippereksamen af 1. grad

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 1. grad i fiskeskibe.

Kystskippereksamen

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 4. grad.

Fiskeskippereksamen af 3. grad

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 3. grad i fiskeskibe.

Styrmandskøksamen (for voksne erhvervsfiskere og skibsassistenter)

Efter bestået køksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmænd af 3. grad.

=====

Fartstid maskinmestere og skibsmaskinister

Inden praktik – som maskinmesteraspirant – til søs påbegyndes, skal den studerende have gennemført relevant uddannelse i søsikkerhed, arbejdsikkerhed til søs og brandbekæmpelse.

Det skal ved en af Søfartsstyrelsen godkendt uddannelsesbog være dokumenteret, at uddannelsen under fartstiden er gennemført med tilfredsstillende resultat. Hvis uddannelsesprogrammet i henhold til uddannelsesbogen er gennemført før maskinmesterekøksamen, skal bogen efterfølgende godkendes af uddannelsesinstitutionen, ellers skal bogen godkendes af Søfartsstyrelsen før udstedelse af sønæringsbeviset.

Sønæringsbeviser maskinmestere

Maskinmesterekøksamen (professionsbachelor)

Efter bestået køksamen (med maritime valgfag) kan der udstedes sønæringsbevis som vagthavende maskinmester, når vedkommende har gjort maskintjeneste i 6 måneder i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt 750 kW eller derover med uddannelsesbog. Maskintjenesten kan gennemføres såvel før som under og/eller efter uddannelsen til maskinmesterekøksamen.

Efter maskinmesterekøksamen (med maritime valgfag) kan der udstedes sønæringsbevis som skibsmaskinmester af 2. grad, når vedkommende har gjort maskintjeneste i 12 måneder i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt på minimum 750 kW

Skibsmaskinistekøksamen

Efter bestået køksamen, kan der, udstedes sønæringsbevis som skibsmaskinist af 2. grad.

=====

Øvrige bemærkninger herunder erhvervelse og opretholdelse af sønæringsbeviser

For generhvervelse (fornyelse) af sønæringsbeviser henvises til bekendtgørelse om kvalifikationskrav til søfarende og fiskere og om sønæringsbeviser samt vejledninger om prøver for fornyelse af sønæringsrettigheder.

Skibsofficerer

For at erhverve og efterfølgende opretholde sønæringsbevis som dual skibsofficer kræves, at vedkommende har indgået i besætningen som dual skibsofficer, og at man dermed opfylder betingelserne for udstedelse af sønæringsbevis som både navigatør og maskinofficer.

Hvis man sejler i en stilling som navigator eller maskinofficer, hvor der ikke er krævet duale beviser, vil man ikke kunne opretholde et sønæringsbevis som dual skibsofficer.

Navigatorer

For at erhverve og efterfølgende opretholde et sønæringsbevis som navigator, skal man have gjort tjeneste som navigator i et søgående handelsskib.

- For personer med sønæringsbevis som sætteskipper eller styrmand af 1. 2. og 3. grad gælder endvidere, at tjenesten skal gennemføres i en stilling, hvor der som minimum er krævet, at vedkommende har sønæringsbevis som styrmand af 3. grad.
- For personer med sønæringsbevis som skibsfører gælder yderligere at tjenesten skal foregå i skibe med en bruttotonnage på 500 eller derover.
- For personer med sønæringsbevis som kystskipper eller styrmand af 4. grad gælder endvidere at tjenesten skal gennemføres i en stilling, hvor der som minimum er krævet, at vedkommende har sønæringsbevis som bedstemand i handelsskibe. Endvidere skal tjenesten foregå i søgående handelsskibe med en bruttotonnage på 20 eller derover.

Øvrige betingelser for udstedelse og opretholdelse af sønæringsbevis som navigator er som angivet i bekendtgørelse om kvalifikationskrav til søfarende og fiskere og om sønæringsbeviser.

Maskinmestre

En junior-maskinmester² kan ikke indgå i besætningen i en foreskrevet stillingsom enemester uanset skibets frem-drivningseffekt.

Man kan opretholde sit bevis som vagthavende maskinmester, skibsmaskinist af 1. eller 2. grad eller skibsmaskinmester af 2. grad på et skib med en fremdrivningseffekt på 750 kW eller derover i en stilling, hvor der minimum kræves bevis som vagthavende maskinmester.

Man kan opretholde sit bevis som skibsmaskinmester af 1. grad ved at gøre tjeneste på et skib med en fremdrivningseffekt på 750 kW eller derover i en stilling, hvor der kræves minimum bevis som skibsmaskinmester af 2. grad eller skibsmaskinist af 1. grad.

Man kan opretholde sit bevis som skibsmaskinchef på et skib med en fremdrivningseffekt på 750 kW eller derover i en stilling, hvor der kræves bevis som skibsmaskinmester af 2. grad.

Beviset som skibsmaskinchef kan endvidere opretholdes, hvis man sejler i en stilling, hvor der kræves bevis som skibsmaskinist af 1. grad og samtidig vedligeholder almindelig praktisk kendskab til betjening, drift og vedligehold af stærkstrømstekniske anlæg samt damp- og køleanlæg. Hvis man ikke har vedligeholdt disse kvalifikationer, vil der i stedet blive udstedt et bevis som skibsmaskinmester af 1. grad.

=====

---

² Junior-maskinmester er en person der har bestået maskinmesteruddannelsen, og som endnu ikke har erhvervet nok sejltilid til, at der kan udstedes et sønæringsbevis som vagthavende maskinmester.